

Waternet werkt aan overweldigende natuur

Maaïke Veer:

"Wind en water moeten weer vrij spel krijgen tussen Noordwijk en Zandvoort"

Onder begeleiding van projectleider Maaïke Veer van Waternet werken gemeenten Noordwijk en Zandvoort, het Hoogheemraadschap Rijnland, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer en Waternet intensief samen om de natuur in het kustgebied tussen Noordwijk en Zandvoort meer speelruimte te geven. Ten noorden van de Langevelderslag moeten wind en water weer vrij spel krijgen. Samen met projectleider Veer nam Duinbehoud-verslaggever Joost Bouwmeester alvast een kijkje in Noordvoort, zoals het plan inmiddels is gedoopt.

De blauwe zeedistel heeft een lange wortel. Daarmee wordt voedsel opgenomen uit rottende plantenresten, diep onder het zand. Planten die door stuifzand bedolven zijn. De zeedistel heeft dus baat bij dynamisch zeereepbeheer. Foto: Joost Bouwmeester.

JOOST BOUWMEESTER

"Geweldig, we hadden geen betere dag kunnen kiezen," zegt Veer. Grote witte stapelwolken glijden langzaam, gedragen op een noordelijke luchtstroom, de kuststrook in. Dynamiek in de lucht. Wat Veer betreft, kan er ook wel wat meer dynamiek plaats vinden op het strand.

We bevinden ons ter hoogte van paal 72 in de zeereep tussen de Langevelderslag en Zandvoort. Volop genietend van het allermooiste uitzicht dat Nederland te bieden heeft: de zeereep met een verlaten, haast maagdelijk strand met een spierwitte branding en zover het oog reikt de Noordzee met daarboven veel vogels. Als het aan Veer ligt gaan de bewoners van de Duin- en

Maar al te vaak worden strandlopers opgeschrikt door wandelaars, honden en andere passanten. De aanleg van een strandreservaat op de grens van Noord- en Zuid-Holland zal hun overlevingskans alleen daarom al doen toenemen.
Foto: Jan Hendriks.

Bollenstreek en de toeristen nog meer van dit uitzicht genieten.

Veer is projectleider van plan Noordvoort en fysisch geografe. Een fysisch geograaf bestudeert hoe vormen in het landschap ontstaan.

Het betrekkelijk jonge duingebied is ook in dat opzicht bijzonder interessant.

De Amsterdamse Waterleiding Duinen, nu de beheerder Waternet, kwam met het idee om van de zeereep, de eerste duinen aan het strand weer net als vroeger een woest landschap te maken, met zijn eigen bijzondere planten en dieren.

Ook voor de mensen heel wat spannender dan een kunstmatig rechtgetrokken duinenrij.

Dynamisch zeereepbeheer heet dat in jargon.

De bedoeling is dat in gang te zetten aan weerszijde van de provinciegrens.

In 2010 en 2011 zijn de plannen verder uitgewerkt door de projectgroep, met Waternet als trekker. Er is gekozen voor een fasering in het project. Bas Arens, redactielid van DUIN, is specialist op dit gebied en heeft een eigen adviesbureau. Hij heeft in de eerste fase een aantal kleinere ingrepen voorgesteld om verstui-
ving op gang te brengen om zo een aantal stuifkuilen te laten ontstaan. Dat doe je door vegetatie te verwijderen en de bodem af te plaggen. Hier en daar kan ook geklepeld worden. Dat is een nogal ruige manier van maaien, die de verspreiding van stuifzand bevordert. In deze eerste fase ligt de nadruk dus op het activeren

Van visdief tot strandbiet

Als de natuur weer vrij spel krijgt in Noordvoort, leidt dat tot verrijking van diezelfde natuur, zo is de verwachting. De zeeraket en het biestarwegras, een sterke pionierplant, schieten wortel op plekken waar rottend wier blijft liggen. Hier ontstaat het eerste duintje doordat zandkorrels in de luwte van hun stengels blijven liggen en zich opstapelen tot een heuveltje. Op de strandvlakte ontstaat tussen de talloze duintjes nestgelegenheid voor vogelsoorten zoals scholekster en bontbekplevier. Dat wordt ook een rustplaats voor langstreckende vogels zoals de sneeuwgors, grote stern en visdief. 's Avonds verzamelen zich er honderden drieteenstrandlopers. Het wordt hun gezamenlijke slaapplek. Op plekken die nog maar een enkele keer door de zee bereikt worden, gaan interessante planten groeien zoals zeepostelein, zeewolfsmelk, strandmelde, strandbiet, zeewinde, blauwe zeedistel en zelfs gele hoornpapaver.

De zeewinde is een plant die nooit ver van zee zal worden aangetroffen. Achter embryonale duintjes en op een vloedmerk gedijen ze uitstekend. Een zoutwaterbad is voor deze taaie rakker geen enkel probleem.
Foto: Sytske Dijkse / Foto Fitis.

De gele hoornpapaver heeft zon, warmte en bedolven planten nodig. In de negentiende eeuw was Zandvoort een plek van betekenis voor deze soort. Brengt dynamisch zeereep-beheer deze zeldzame plant er terug?
Foto: Nico van Kappel.

van processen en het creëren van meer verstui-ving. Op zich vormt dit de basis voor de vestiging en uitbreiding van specifieke planten en diersoorten.

Net als vroeger

"Dit soort natuurlijke processen hebben in het verleden de Nederlandse kust geschapen en daarmee het achterland behoed voor overstroming," legt Veer uit. "Noordvoort wordt een gebied tussen paal 70 en 73 waar wind en water weer regeren. Er zijn enkele kustgedeelten die zich daar heel goed voor lenen. De Kerf in het Noord-Hollandse Bergen heeft ons dat laten zien. Hier bij Noordvoort gaan we niet zo ver dat we de zeereep open maken zoals bij De Kerf, maar we kunnen wel op diverse plaatsen de helm verwijderen zodat het kan gaan stuiven. Terwijl wind en water een meer natuurlijk landschap vormen, blijft het proces op de voet gevolgd en gecontroleerd worden door wetenschappers en autoriteiten. Want veiligheid gaat boven alles.

Je ziet er jonge duintjes groeien

"Hier op deze plek ga je weer van je woonplaats houden... en van de natuur," legt Veer uit. Ver op zee scheepvaartverkeer en zeevogeltrek, dan een onstuimige branding die aan de vloedlijn overgaat in een strook met nat zand met schelp- en zeedieren (het gebied is bekend onder de schelpenvissers) en waar vogels rustig naar

De stranden tussen Hoek van Holland en Den Helder bieden weinig rustplaatsen. Noordvoort zou een prachtige schakel kunnen zijn tussen Wadden en Delta, twee gebieden waar zeehonden in grotere aantallen voorkomen.
Foto: Menno van Duijn.

Ook zeehond moet Noordvoort gaan vinden

En hoe zit het met de toenemende aantallen zeehonden voor onze kust? Gaan de dieren, die van Zeeland naar de Wadden en andersom langs onze kust trekken, straks ook van het rustgebied Noordvoort gebruik maken? "Hopelijk wel," zegt zeehondenautoriteit Lenie 't Hart... "De kans op een kolonie gewone zeehonden is klein. Maar de kans op rustende grijze zeehonden is daar wel degelijk reëel".

voedsel kunnen zoeken. Hoger op het strand zie je jonge duintjes ontstaan. De eerste op plekken waar aanspoelsel is blijven liggen.

"De nu nog strakke zeereep zal door de ingreep een mooier, natuurlijker en grilliger reliëf krijgen," zo voorspelt Veer. "Al deze heerlijke natuur zal vanaf een lang vlonderpad en de uitkijkpunten ongestoord te bezichtigen zijn," benadrukt Veer. Op de uitzichtpunten zal informatie worden verstrekt over het project.

De uitvoering van het project staat gepland voor het najaar. Stichting Duinbehoud volgt de aanleg en zal te zijner tijd verslag doen van de vorderingen. Wordt vervolgd dus...

JOOST BOUWMEESTER (WWW.NOORDWIJKNATUUR.NL)
IS NATUURFOTOGRAAF.